

ВОЛИНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

КАФЕДРА
ЗАГАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ
ТА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ
ПРОБЛЕМ ВИХОВАННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

ОСВІТА ДІТЕЙ РАННЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Програма
І Міжнародної науково-практичної конференції

ЛУЦЬК

10–12 червня 2021 року

10-12 червня 2021 року

І Міжнародна науково-практична конференція «ОСВІТА ДІТЕЙ РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»

«EARLY CHILDHOOD AND PRESCHOOL EDUCATION IN UKRAINE: CURRENT STATE AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT»

77. СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ДИТЯЧО-БАТЬКІВСЬКИХ ВЗАЄМИН ТА ЇХ ПЛИВ НА ВИХОВАННЯ ДИТИНИ

Лякішева Анна доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи, Волинський національний університет імені Лесі Українки (Луцьк, Україна / Lutsk, Ukraine)

78. СТАНОВЛЕННЯ СКЛАДОВИХ ПСИХОМОТОРНОГО РОЗВИТКУ У ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ: МОЖЛИВОСТІ ВПЛИВУ

Олексенко старший викладач, Інститут післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка (Київ, Україна / Kyiv, Ukraine)

79. ВПЛИВ СИТУАТИВНО-ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ З ДОРΟΣЛИМ НА РОЗВИТОК ПРЕДМЕТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РАНЬОМУ ДИТИНСТВІ

Попиченко кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини (Умань, Україна / Uman, Ukraine)

НАУКОВО-ДИСКУСІЙНА ПЛАТФОРМА

«ВЗАЄМОДІЯ ПРИВАТНОГО ТА ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРІВ В УПРАВЛІННІ І ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТИ ДІТЕЙ РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ»

80. УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Дерев'янка Анна здобувач вищої освіти кафедри дошкільної та початкової освіти, Валентинівна Запорізький національний університет (Запоріжжя, Україна / Zaporizhzhia, Ukraine)

81. ПРОЄКТУВАННЯ РОЗВИТКУ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Сукач Світлана здобувач вищої освіти кафедри дошкільної та початкової освіти, Іванівна Запорізький національний університет (Запоріжжя, Україна / Zaporizhzhia, Ukraine)

НАУКОВО-ДИСКУСІЙНА ПЛАТФОРМА

«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ДІТЕЙ РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УКРАЇНІ»

82. ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА ДІТЕЙ ЗАСОБАМИ НАРОДНОЇ ІГРАШКИ

Андреева Тамара кандидат філософських наук, доцент, заступник завідувача кафедри психології і педагогіки дошкільної освіти з наукової роботи Титівна Університету Григорія Сковороди в Переяславі (Переяслав, Україна / Pereiaslav, Ukraine)

83. ЦІЛІСНА НАУКОВА КАРТИНА СВІТУ ЯК КОМПОНЕНТ STREAM-ОСВІТИ ДОШКІЛЬНИКІВ

Антонюк кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету педагогічної освіти та соціальної роботи, Володимир Волинський національний університет імені Лесі Українки (Луцьк, Україна / Lutsk, Ukraine)

10-12 червня 2021 року

І Міжнародна науково-практична конференція «ОСВІТА ДІТЕЙ РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»

«EARLY CHILDHOOD AND PRESCHOOL EDUCATION IN UKRAINE: CURRENT STATE AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT»

84. РУХЛИВІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ

Богдан Інеса старший лаборант, асистент кафедри загальної педагогіки та Олексіївна дошкільної освіти, Волинський національний університет імені Лесі Українки (Луцьк, Україна / Lutsk, Ukraine)

85. ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИПЛІКАЦІЙНИХ І РОЗВИВАЛЬНИХ ФІЛЬМІВ У РОБОТІ З ДІТЬМИ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Гарбар Світлана викладач кафедри дошкільної освіти, Уманський державний Володимирівна педагогічний університет імені Павла Тичини (Умань, Україна / Uman, Ukraine)

86. УТВОРЕННЯ ТА ВЖИВАННЯ СТАРШИМИ ДОШКІЛЬНИКАМИ СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ В АСПЕКТІ НАВЧАННЯ МЕТАМОВИ

Дем'яненко кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології і педагогіки Світлана дошкільної освіти, Дмитрівна Університет Григорія Сковороди в Переяславі (Переяслав, Україна / Pereiaslav, Ukraine)

87. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ

Ємчик кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри загальної Олександра педагогіки та дошкільної освіти, Григорівна Волинський національний університет імені Лесі Українки (Луцьк, Україна / Lutsk, Ukraine)

88. ПСИХОЛОГІЧНА КОНСУЛЬТАЦІЯ І ПСИХОТЕРАПІЯ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН У ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ

Калмиков Георгій доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри психології, Валентинович Університету Григорія Сковороди в Переяславі (Переяслав, Україна / Pereiaslav, Ukraine)

89. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО УСВІДОМЛЕНОГО БАТЬКІВСТВА У ВИХОВАНЦІВ ІНТЕРНАТНИХ ЗАКЛАДІВ

Канішевська доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з науково-Любов Вікторівна експериментальної роботи Інституту проблем виховання, Національна академія педагогічних наук України (Київ, Україна / Kyiv, Ukraine)

90. ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЕЛЕМЕНТАРНИХ МАТЕМАТИЧНИХ ЗНАНЬ

Мисан Інна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології і Володимирівна педагогіки дошкільної освіти, Університет Григорія Сковороди в Переяславі (Переяслав, Україна / Pereiaslav, Ukraine)

91. ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ STEM – ОСВІТИ В ЗАКЛАДИ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Найдюк Ірина викладач кафедри дошкільної освіти, Уманський державний Сергіївна педагогічний університет імені Павла Тичини (Умань, Україна / Uman, Ukraine)

Високий рівень розвитку мовленнєвого етикету (35-46 балів): високий рівень вихованості мовленнєвого етикету, увічливість стала рисою характеру дошкільника, виявляється постійно у різних мовленнєвих ситуаціях. Дитина не лише знає слова увічливості, а й вміє їх використовувати залежно від ситуації, знає, як дякувати за надану послугу; вільно висловлює своє ставлення до дорослих і однолітків в доброзичливій формі. З поставленими завданнями дитина упоралася самостійно, без допомоги вихователя.

Середній рівень розвитку мовленнєвого етикету (23-34 бали): досліджуване явище виявляється фрагментарно і нестабільно, неетикетна й етикетна мовленнєва поведінка виражаються нерельєфно і в цілому врівноважують одна одну. Дитина має деяке уявлення про мовленнєвий етикет, знає слова увічливості, однак відчуває труднощі у їх використанні залежно від ситуації. З завданнями дитина упоралася частково самостійно, але у більшості випадків – за допомогою вихователя. За допомогою дорослого може пов'язувати речення послідовно; з нагадуванням дякує за надану послугу.

Низький рівень розвитку мовленнєвого етикету (менше 23 балів): діти не мають уявлення про те, що таке мовленнєвий етикет, що таке увічливість, що означає поважати інших людей, не можуть вживати слова і речення відповідно до означених явищ; не вміють пов'язувати між собою речення за змістом; не можуть висловити своє ставлення до дорослих і однолітків у увічливій формі, виявляють агресію, грубість.

Отже, діагностика рівнів сформованості мовленнєвого етикету дошкільників надасть змоги вихователю на новому, більш якісному рівні вибудувати систему роботи, яка, орієнтуючись на принципи дитиноцентризму, особистісної орієнтованості, диференціації та індивідуалізації, буде спрямованою на формування моральних норм та ціннісних орієнтацій дітей дошкільного віку в інноваційно-розвивальному середовищі закладу дошкільної освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Івашина С. В. Абетка етикету спілкування: для дітей. Київ: Освіта, 2018. 93 с.
2. Кузьмич О. А. Діагностика рівня вихованості мовленнєвого етикету в дітей молодшого шкільного віку. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. праць*. Кам'янець-Подільський, 2017. Вип. 10, кн. 1. С. 168–175.
3. Стельмахович М. Г. Мовний етикет. *Культура слова*. Київ, 1981. Вип. 20. С. 23–27.

Олексенко Світлана

**старший викладач,*

Інститут післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка

СТАНОВЛЕННЯ СКЛАДОВИХ ПСИХОМОТОРНОГО РОЗВИТКУ У ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ: МОЖЛИВОСТІ ВПЛИВУ

Увага дослідників та практиків до освіти дітей раннього віку обумовлена унікальністю цього періоду щодо можливостей впливу на психічний розвиток

дитини для вибудовування позитивної перспективи розвитку, реалізації індивідуального потенціалу та уникнення вторинних проблем в подальшому.

Традиційно, говорячи про розвиток дітей раннього віку, акцент робиться на сенсорному розвитку, розвитку моторики та мовлення з огляду на сензитивність цього періоду для розвитку цих складових психомоторного розвитку. В процесі свого формування вони тісно взаємопов'язані та активно впливають одна на одну. І саме в цьому взаємозв'язку криються можливості для розвивального та корекційного впливу на загальний психомоторний розвиток [4, с. 219].

Розробка цього напрямку в сучасній українській психології не залишається без уваги. Погляди на розвиток психомоторики, як складової механізму таланту, на використання компонентів психомоторної дії для активізації розумової діяльності та взаємодію мікро та макрорухів, на умови та можливості реалізації здібностей дитини висвітлені в дослідженнях В. В. Клименка, А. І. Шинкарюка, О. В. Кочерги, Л. С. Роговик [1; 2; 7; 8].

В ранньому віці проходить процес накопичення сенсорної інформації, пізнання навколишнього здійснюється через моторну активність і поступово йде перехід до пізнання через мовлення. В процесі формування мовлення, як засобу пізнання, в ранньому віці вплив моторної складової змінює свій зміст. Моторика залишається стимулюючим фактором активного мовлення, засобом розширити сенсорний досвід, досвід предметної діяльності, але змінюється вплив різних рівнів моторної активності на розвиток мовлення, посилюється значення розвитку психомоторних здібностей.

В наших дослідженнях було визначено маркери на які можна орієнтуватися для визначення рівня психомоторного розвитку в ранньому віці.

Зокрема, це рівень виконання доручень дорослого дитиною. В цьому процесі проявляється весь накопичений дитиною досвід: засвоєний сенсорний зміст слів, рівень розвитку сенсорного та активного мовлення, розуміння мовлення дорослого та рівень розвитку моторики (мікро та макрорухів) для виконання самої дії. Зміст та складність доручень змінюється з віком дитини.

Також, доручення, яке дається дорослим дитині може слугувати засобом впливу на розвиток пізнавальної активності, бути поштовхом до вдосконалення дій, до запитування. [3, с. 271].

Другим маркером може слугувати рівень сформованості запитань у дитини. Цей процес має два етапи: розуміння та відповідь на питання дорослого та власне запитування дитини. Формування запитань передбачає засвоєння змісту питань різного типу (що? де? як? який? коли? скільки? навіщо? чому?), наявність в мовленні відповідних слів, рівень розуміння запитань дорослого, появу запитального слова.

Процес формування запитування проходить при наявності взаємозв'язку між моторною активністю та активним мовленням, і свідчить про появу нового засобу пізнання. Хоча, на етапі раннього дитинства, повної схеми дослідження проблемної ситуації немає, але є пізнання окремих її ланок (дитина використовує ланцюжок запитань які вже засвоїла для пізнання проблеми).

На межі раннього та дошкільного віку діти, зазвичай, використовують всі типи запитань, але питання: коли?, навіщо?, чому?, скільки? у більшості дітей починають входити до схеми дослідження проблемної ситуації вже за межами раннього віку. Процес формування запитання протягом всього раннього віку проходить в таких формах: жестово-звуковий комплекс; запитальна інтонація; запитальні слова.

Послідовність формування запитань, зазвичай, така: засвоєння назви об'єкту (що?); його розташування (де?); способу дії з ним (як?); засвоєння його ознак (який?); засвоєння часових ознак (коли?); засвоєння кількісних відношень (скільки?); причинно-наслідкові відношення (навіщо?, чому?) [5, с. 130].

Використання взаємовпливу психомоторних складових для оптимізації процесу формування новоутворень раннього віку має здійснюватися у формі спеціально-організованої активності. Яка буде включати взаємозв'язок макро та мікрорухів, в тому числі і мовленнєвих; весь тілесний простір дитини, зміну поз тіла в рухах; розвиток психомоторних здібностей.

Основну увагу при розвитку психомоторних здібностей в ранньому віці потрібно зосередити на розвитку просторової, сенсомоторної, зокрема, зорово-моторної координації; координації рухів різних частин тіла; ритмічності; рівноваги. Також, потрібно розвивати пластичність, точність рухів, диференціацію рухів лівої та правої частин тіла.

Ця робота може проводитися як в індивідуальній так і в груповій формі, під час занять, в побутовій, ігровій діяльності. Для активізації взаємовпливу психомоторних складових, зокрема моторики та мовлення, можна використовувати розвиваючі ігри, вправи, етюди, рухливі ігри [6, с. 24–43].

Соціальним аспектом догляду та освіти дітей раннього віку на сучасному етапі є переважне домашнє виховання більшості дітей цього віку, особливо до двох років. Тому виникає необхідність популяризації серед батьків знань про необхідність створення стимулюючого середовища та організації розвиваючої активності, про їх змістове наповнення, про можливості педагогічного впливу на психомоторний розвиток дітей. Цю інформацію батьки можуть отримувати, окрім іншого, на курсах свідомого батьківства, на заняттях для батьків майбутніх вихованців дитячого садка.

Розвивальна робота з дітьми може, також, проводитись і в групах для дітей раннього віку в розвивальних центрах. В закладах дошкільної освіти роботу з розвитку психомоторики проводять як на спеціальних заняттях з психологом, так і в межах програми навчання та виховання з вихователями.

Підсумовуючи можна зазначити, що використання взаємозв'язку та взаємовпливу складових психомоторного розвитку в ранньому віці сприяє оптимізації процесу формування новоутворень, появи нових форм пізнавальної активності дитини, дає можливості для розвивального та корекційного впливу на загальний психомоторний розвиток.

Маркерами на які можна орієнтуватися для експрес-визначення рівня психомоторного розвитку в ранньому віці можуть бути показники виконання доручень дорослого та рівень сформованості запитань у дитини.

Спеціально-організована активність з розвивальною метою має включати дії з макро та мікрорухів, в тому числі і мовленнєвих, залучати весь тілесний простір дитини, зміну поз тіла в рухах, розвиток психомоторних здібностей. В розвивальній роботі з дітьми раннього віку мають переважати психолого-педагогічні технології комплексного впливу на розвиток дитини, які базуються на ігрових психотехніках, що включають різноманітні прийоми оптимізації психомоторного розвитку.

Оскільки, догляд та освіта дітей раннього віку носять переважно домашній характер, тому виникає проблема обізнаності батьків щодо можливостей розвивального впливу та аспектів на які потрібно звертати увагу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Клименко В. В. Розроблення норм психічного розвитку дитини. *Наукові записки Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України. Актуальні проблеми сучасної української психології*. Київ, 2002. Вип. 22. С. 106–118.
2. Кочерга О. В. Початок життя – становлення творчості. Київ, 2003. 106 с.
3. Олексенко С. В. Дослідження особливостей взаємозв'язку сенсорного мовлення і моторної активності дітей раннього віку. *Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України*. / За ред. С. Д. Максименка. Київ, 2006. Т. VIII, вип. 4. С. 267–273.
4. Олексенко С. В. Вплив моторної активності на мовленнєвий розвиток немовлят. *Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України*. / За ред. С. Д. Максименка. Київ, 2004. Т. VI, вип. 5. С. 212–220.
5. Олексенко С. В. Формування запитань у дітей раннього віку як процес взаємодії моторних і мовленнєвих складових. *Наукові записки Інституту психології імені Г. С. Костюка АПН України* / За ред. С. Д. Максименка. Київ, 2006. Вип. 28. С. 123–132.
6. Психомоторний розвиток дошкільників / Олексенко С. та ін. Київ, 2013. 128 с.
7. Роговик Л. С. Психомоторний розвиток дитини. Структура психомоторної дії в навчанні. Монографія. Київ, 2004. 160 с.
8. Шинкарук А. І. Психомоторний розвиток дитини у віці від одного до трьох років. *Проблеми загальної та педагогічної психології. Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України*. За ред. Максименка С. Д. Київ, 2002. Т. IV, ч. 2. С. 338–348.

Онищук Ірина

доктор педагогічних наук, доцент,

Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

ДО ПРОБЛЕМИ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Особистісно-професійне становлення майбутнього вихователя ЗДО на часі, оскільки існує замовлення суспільства на підготовку фахівця нової формації, орієнтованого на розвиток потреби та здатності до культурного самовираження. Науковці розглядають проблему самореалізації та самовираження в контексті самоутвердження вільної особистості, надання їй